

## Резолюція круглого столу на тему:

### «Стань на варті свого серця – активізація заходів для подолання поведінкових факторів ризику серцево-судинних захворювань»

м. Київ

29 вересня 2023 року

За підсумками обговорення заходів для подолання поведінкових факторів ризику серцево-судинних захворювань учасники круглого столу визнають, що:

1. Серцево-судинні захворювання (далі – ССЗ) є основною причиною смертності в Україні (близько 65% випадків смертей в Україні припадає на серцево-судинні захворювання).

2. Здорове харчування, достатня фізична активність, відмова від вживання алкоголю, тютюнових виробів та електронних пристроїв для куріння суттєво знижують ризик виникнення ССЗ та наслідки їх прогресування.

3. Питання профілактики ССЗ потребують міжсекторального та комплексного підходу.

4. Роль первинної ланки надання медичної допомоги у профілактиці ССЗ є визначальною. Моніторинг факторів ризику, зокрема, внесення інформації у картку пацієнта, а також консультування з питань факторів ризику дозволить не лише виявляти проблеми у цій сфері, але й ефективно їм запобігати.

5. Зниження рівня ССЗ сприятиме суттєвому зростанню очікуваної тривалості життя та покращенню економічної ситуації, тому це є пріоритетним завданням державної політики в охороні здоров'я.

Учасники круглого столу рекомендують:

- **Кабінету Міністрів України:**

забезпечити виконання законів, спрямованих на зменшення вживання тютюнових виробів, що шкідливо впливають на здоров'я населення та є одним з основних факторів розвитку ССЗ, зокрема, законів України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» № 2899-IV, «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» № 481/95-ВР, «Про рекламу» № 270/96-ВР;

вжити заходів для забезпечення імплементації у національне законодавство положень статті 13 Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну щодо заборони використання тютюнової викладки у місцях роздрібного продажу, підготувати та внести в установленому порядку відповідні зміни до законодавства;

розглянути можливість включення до Національного переліку основних лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 року № 333 (зі змінами), та Реєстру лікарських засобів, які

підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення фіксованих комбінацій антигіпертензивних препаратів;

при підготовці проекту Державного бюджету України на відповідний рік передбачати видатки на проведення соціальних інформаційних кампаній та інших комунікаційних ініціатив для інформування населення про моделі здорової поведінки, їхні права та обов'язки щодо збереження здоров'я;

забезпечити міжгалузеву взаємодію з питань організації навчальних та інформаційно-роз'яснювальних заходів з питань профілактики ССЗ.

- **Міністерству охорони здоров'я України забезпечити:**

забезпечити виконання Національного плану заходів щодо неінфекційних захворювань (далі – НІЗ) для досягнення глобальних цілей сталого розвитку, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 липня 2018 року № 530-р;

перегляд протоколів лікування артеріальної гіпертензії (АГ) з включенням до них фіксованих комбінацій антигіпертензивних препаратів відповідно до міжнародних стандартів лікування цієї патології;

прискорення затвердження порядку проведення епідеміологічних розслідувань масових випадків та епідемій НІЗ, а також реагування на них;

розробку та запровадження системи епіднагляду за НІЗ загалом і ССЗ зокрема, використання отриманої інформації для аналізу та прийняття рішень для покращення ситуації у сфері профілактики та контролю ССЗ;

навчання фахівців первинної ланки надання медичної допомоги з питань моніторингу та консультування щодо попередження факторів ризику ССЗ, зокрема, визначення загального або відносного ризику розвитку ССЗ з використанням шкали SCORE (Systemic Coronary Risk Estimation);

введення ключових показників ефективності (key performance indicators, KPI) роботи сімейного лікаря щодо забезпечення первинної та вторинної профілактики ССЗ, у тому числі моніторингу артеріального тиску, проведення профілактичних оглядів осіб з груп ризику розвитку ССЗ та осіб, які перенесли ССЗ;

цифровізацію індикаторів якості медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Індикаторів якості медичної допомоги» від 2 листопада 2011 року № 743;

подальший розвиток електронної системи охорони здоров'я, встановлення єдиних підходів до заповнення електронної картки пацієнта в ЕСОЗ, з обов'язковим внесенням до неї даних щодо факторів ризику розвитку ССЗ (високий артеріальний тиск, рівень холестерину, рівень вмісту глюкози у крові, індекс маси тіла (ІМТ) тощо) та стандартизоване документування способу життя пацієнта з фокусом на зборі таких даних як тютюнопаління, надмірне вживання алкоголю, харчові звички та рівень фізичної активності;

розвиток телемедичного консультування з питань виявлення у пацієнтів на догоспітальному етапі факторів ризику, захворювань і станів, що сприяють розвитку ССЗ, та проведення заходів щодо зниження загального ризику розвитку ССЗ (навчання пацієнтів з питань профілактики ССЗ і здорового способу життя; немедикаментозної та медикаментозної корекції факторів ризику; підтримання у пацієнтів мотивації щодо збереження власного здоров'я і корекції поведінкових факторів ризику розвитку ССЗ);

використання алгоритмів штучного інтелекту (ШІ) для визначення загального або відносного ризику розвитку ССЗ, їх діагностики та своєчасної корекції на усіх рівнях допомоги;

розбудову організаційної інфраструктури щодо профілактики та контролю ССЗ у центрах контролю та профілактики хвороб;

проведення інформаційних кампаній з попередження розвитку НІЗ загалом і ССЗ зокрема із залученням фахівців, громадських організацій та широких верств населення і використанням соціальної реклами;

належну статистичну звітність щодо захворюваності на ССЗ та смертності від них;

контроль за здійсненням патологоанатомічною службою належного кодування причин смерті з метою попередження можливих помилок при визначенні ССЗ як основної причини смерті людини.

- **Державній службі України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів:**

забезпечити контроль за виконанням наказів Міністерства охорони здоров'я України:

від 16 липня 2020 року № 1613 «Про затвердження правил додавання вітамінів, мінеральних речовин та деяких інших речовин до харчових продуктів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 вересня 2020 р. за № 891/35174, у частині дотримання допустимого рівня вмісту трансжирних кислот в продуктах харчування;

від 15.05.2020 № 1145 «Про затвердження Вимог до тверджень про поживну цінність харчових продуктів та тверджень про користь для здоров'я харчових продуктів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04 серпня 2020 р. за № 745/35028 від 19.12.2013 № 1114 «Про затвердження Гігієнічних вимог до дієтичних добавок», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2013 р. за № 2231/24763.

- **ДУ “Центр громадського здоров'я МОЗ України”:**

забезпечити розробку інформаційно-просвітницьких матеріалів щодо профілактики ССЗ та проведення інформаційних кампаній з профілактики НІЗ загалом і ССЗ зокрема;

співпрацювати з регіональними центрами контролю та профілактики хвороб МОЗ України з метою поширення інформації з питань профілактики ССЗ на регіональному рівні;

проводити просвітницьку роботу серед фахівців громадського здоров'я з метою підвищення рівня обізнаності у питаннях ССЗ та їх профілактики;

запроваджувати та підтримувати ініціативи, спрямовані на профілактику факторів ризику НІЗ (наприклад, сервіси з відмови від куріння, програми зі здорового харчування, заходи з профілактики гіподинамії на робочих місцях тощо).

- **Міністерству освіти і науки України:** запровадити у закладах освіти ініціативи, спрямовані на профілактику факторів ризику розвитку ССЗ на основі кращих міжнародних практик у цій сфері (інформаційні кампанії із залученням учнів та їх батьків та інш. з питань здорового харчування, здорового способу життя; мотивації щодо збереження власного здоров'я і корекції поведінкових факторів ризику розвитку ССЗ тощо).

- **Обласним військовим (державним) адміністраціям:**

забезпечити оновлення та виконання регіональних міжсекторальних планів щодо НІЗ, а також роботу відповідних міжсекторальних робочих груп;

сприяти поширенню соціальної реклами з питань впливу поведінкових факторів ризику на розвиток ССЗ та популяризації здорового способу життя у регіональних медіа та комунальних носіях інформації.

- **Регіональним центрам контролю та профілактики хвороб/ регіональним центрам громадського здоров'я:** забезпечити систематичне інформування населення регіону щодо ризиків розвитку ССЗ та підходів до їх профілактики.

- **Територіальним громадам:**

розробляти та реалізовувати програми щодо профілактики ССЗ на локальному рівні із залученням громадських організацій;

вживати заходів для стимулювання мешканців громади вести здоровий спосіб життя, у тому числі шляхом проведення інформаційних кампаній, створення умов для активного відпочинку тощо.

- **Лікарям первинної медичної допомоги:** надавати консультативну допомогу, спрямовану на усунення або зменшення ризикових звичок і поведінки (вживання тютюну та алкоголю, нездорове харчування, недостатня фізична активність), вносити інформацію про фактори ризику ССЗ у картку пацієнта для врахування при подальшому лікуванні.

- **Суб'єктам господарювання, які є роботодавцями:** сприяти проведенню регулярних медичних оглядів персоналу, інформувати персонал про ризики розвитку ССЗ та створювати умови для ведення здорового способу життя.

- **Представникам медіа:** сприяти висвітленню профілактики ССЗ у співпраці з фахівцями національного/регіонального/місцевого рівня, спираючись на доказову перевірену інформацію, а також сприяти поширенню інформації щодо попередження факторів ризику розвитку ССЗ.